

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และยังเป็นพืชยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเกษตรของประเทศ นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยาง โดยในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมาราคายางธรรมชาติในตลาดโลกมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราเร่งเพิ่มผลผลิตของตนเองให้สูงขึ้น โดยการเพิ่มความถี่ในการกรีดยาง ถึงแม้ว่าการกรีดยางสามารถเพิ่มผลผลิตสะสมต่อปีสูงเนื่องจากจำนวนวันกรีดยางเพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตต่อครั้งกรีดยางและปริมาณเนื้อยางแห้งกลับลดลง ความถี่ในการปลีอกสูงขึ้น ปลีอกงอกใหม่บางกระทบบ่อยครั้งในรอบปีถัดไป จำนวนต้นยางพาราแสดงอาการปลีอกแห้งสูง ซึ่งมีผลกระทบต่อผลผลิตรวมในระยะยาว และยังมีผลโดยตรงกับคุณภาพไม้ยางพาราหลังโค่น ทำให้รายได้จากการขายไม้ของเกษตรกรลดลง (อารักษ์, 2548 อ่าง โดย พิศมัย และคณะ, 2549) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงมีงานวิจัยเกี่ยวกับระบบกรีดยางพาราแบบสองรอยกรีด (Double Cut Alternative System: DCA) ซึ่งเป็นระบบกรีดยางพาราแบบใหม่ที่มีสองรอยกรีดในยางพาราหนึ่งต้น โดยรอยกรีดแรกเปิดกรีดที่ระดับความสูง 80 เซนติเมตรจากพื้นดิน (รอยกรีดล่าง) ส่วนรอยกรีดที่สองเปิดกรีดที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน (รอยกรีดบน) และมีช่วงห่างระหว่างรอยกรีดทั้งสอง 75-80 เซนติเมตร เพื่อลดการแข่งขันระหว่างรอยกรีด โดยระบบกรีดยางดังกล่าวมีจำนวนวันกรีดยางเท่ากับจำนวนวันกรีดยางแบบเดิม แต่ต้นยางพารามีเวลาในการพักตัวเพื่อสังเคราะห์น้ำยางชดเชยประมาณ 48-72 ชั่วโมง (Gohet and Chantuma, 2004) ทำให้ระบบกรีดยางดังกล่าวมีผลผลิตน้ำยางสูงกว่าการใช้ระบบกรีดยางแบบเดิม และลดความเสียหายของรอยกรีดจากการใช้ระบบถี่ ซึ่งจากการทดลองของ Gohet และ Chantuma (2004) พบว่า การใช้ระบบกรีดยางแบบสองรอยกรีดให้ผลผลิตน้ำยางเพิ่มขึ้น 25-30 เปอร์เซ็นต์ และจากการทดลองของ Vaysee และคณะ (2006) พบว่า หลังจากการกรีดยางด้วยระบบกรีดยางแบบสองรอยกรีด ($2 \times 1/2S \quad d/4$) ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น 24 เปอร์เซ็นต์ แต่เนื่องจากระบบกรีดยางดังกล่าวมีการทดลองในเขตพื้นที่ปลูกยางทางภาคตะวันออกของประเทศไทย เพื่อให้เกิดความชัดเจนถึงผลของการใช้ระบบกรีดยางแบบสองรอยกรีด คณะผู้วิจัยจึงขยายพื้นที่ศึกษาการใช้ระบบกรีดยางดังกล่าว ทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจ-สังคมในเขตพื้นที่ปลูกยางพาราในภาคใต้ คือ จังหวัดสงขลา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนที่จะมีการส่งเสริมให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางต่อไปในอนาคต